

Statlige overføringer til kommunene (i Vestfold)

Simen Pedersen

Tønsberg den 27. januar 2014

Agenda

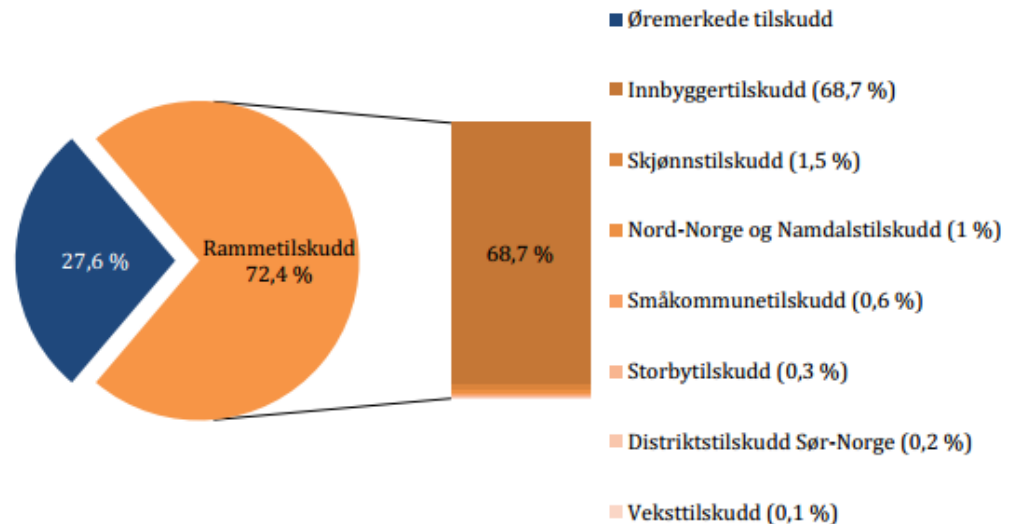
- **Del 1 – Dagens overføringssystem fra stat til kommune**
- Del 2 - Statlige overføringer til kommunene i Vestfold
- Spørsmål

Overføringer fra stat til kommune

- Rammetilskudd
 - Innbyggertilskudd
 - Inntekts- og utgiftsutjevning
 - Distriktstilskudd Sør-Norge
 - Nord-Norge- og Namdalstilskudd
 - Småkommunetilskudd
 - Skjønnstilskudd
 - Veksttilskudd
 - Storbytilskudd
- Øremerkede tilskudd
- Øvrige overføringer

Kort om særordningene i IS

- Distriktstilskudd Sør-Norge
- Nord-Norge- og Namdalstilskudd
- Småkommunetilskudd
- Skjønnstilskudd
- Veksttilskudd
- Storbytilskudd

De opprinnelige formålene med IS

- Større handlefrihet til kommuner og fylkeskommuner
- Bedre oversikt over egne inntektsforhold (effektiv planlegging og styring av egen virksomhet)
- Effektiviseringsgevinster i kommunesektoren og på statlig plan
- En mer rettferdig fordeling av tilskudd

Hvorfor rammefinansiering?

- Enhetlig og oversiktlig system
- Styrker det lokale selvstyret gjennom økt kommunal handlefrihet
- Legger til rette for prioriterings- og kostnadseffektivitet
- Kommunene retter blikket «nedover» i stedet for «oppover»

Hovedelementene i dagens systemet

- Inntektsutjevning – utjevne forskjeller i skatteinntekt per innbygger (men ikke 100 prosent)
- Utgiftsutjevning – lik inntekt per innbygger ikke tilstrekkelig for likeverdig tjenestetilbud, kompensasjon til kommuner som er dyre å drive (objektive kriterier)
- Regionalpolitiske tilskudd – opprettholde bosetting og sysselsetting i utsatte områder

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet

- Omfatter barnehage, grunnskole, primærhelse, sosiale tjenester, eldreomsorg og administrasjon (velferdstjenester)
- Utgangspunktet er innbyggertilskuddet, fordelt per innbygger
- Skal fullt ut kompensere for ufrivillige forskjeller i utgiftsbehov, som gjelder:
 - Variasjoner i etterspørsel/behov etter kommunale tjenester
 - Variasjoner i kostnadsnivået
- Ufrivillige forskjeller: Objektive kriterier – ikke påvirkbare prioriteringer

Hvordan brukes fordelingskriteriene i utgiftsutjevningen?

Kriterie	prosent
Innbyggere 0–2 år	0,84
Innbyggere 3–5 år	9,34
Innbyggere 6–15 år	29,44
Innbyggere 16–22år	2,12
Innbyggere 23–66 år	9,52
Innbyggere 67–79 år	4,55
Innbyggere 80–89 år	6,92
Innbyggere 90 år og over	4,63
Basiskriteriet	2,33
Sonekriteriet	1,33
Nabokriteriet	1,33
Landbrukskriteriet	0,31
Innvandrere 6–15 år, ekskl. Skandinavia	0,85
Norskfødte med innvandrerforeldre 6–15 år, ekskl. Skan.	0,09
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,40
Dødelighetskriteriet	4,58
Barn 0–15 år med enslig forsørger	1,15
Fattige	0,62
Uføre 18–49 år	0,39
Opphopningsindeks	1,19
Urbanitetskriteriet	1,53
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	4,60
Ikke-gifte 67 år og over	4,35
Barn 1–2 år uten kontantstøtte	5,75
Innbyggere med høyere utdanning	1,84
Sum	100,00

Eksempelberegninger for å illustrere hvordan utgiftsutjevningen fungerer

Steg 1 – Midler som skal fordeles ved hjelp av urbanitetskriteriet

Innbyggertilskudd (ca 100 mrd) * 1,53 prosent = 1,53 mrd

Steg 2 – Fordelingen bestemmes av kriterieverdien

	folkemengde	kriterieverdi (folkemengde ^{1,2})	kriterieverdi i kommune/kriterie- verdi i landet
Kommune A	15000	102 638	1,9 %
Kommune B	400000	5 278 032	98,1 %
Totalt for landet	415000	5 380 670	100,0 %

Steg 3 – Fordeling ved urbanitetskriteriet

Kommune A = 1,53 mrd kroner * 3,6 prosent

Kommune B = 1,53 mrd kroner * 96,4 prosent

Oppsummert

Kommune A, med 3,6 prosent av befolkningen i landet, får 1,9 prosent av rammen satt av til urbanitetskriteriet.

Merknader

- Rammefinansiering basert på objektive kriterier har i hovedsak fungert godt
- Bedre oversikt har gitt en bedre og mer opplyst debatt om kommunefinansieringen
- Nye analysemetoder og bedre datagrunnlag gir et bedre faglig fundament for kostnadsnøklerne
- Planlagt revidering i 2016 og ny regjering – endring vil komme!

Agenda

- Del 1 – Dagens overføringssystem fra stat til kommune
- **Del 2 - Statlige overføringer til kommunene i Vestfold**
- Spørsmål

Hva, hvorfor og hvordan

- Vårt oppdrag:
 - ✓ *Kartlegge*
 - ✓ *Identifisere*
 - ✓ *Analysere*
- Hensikten med analysen var å danne et godt kunnskapsgrunnlag
- Kombinasjon av dataanalyser, intervjuer og workshop

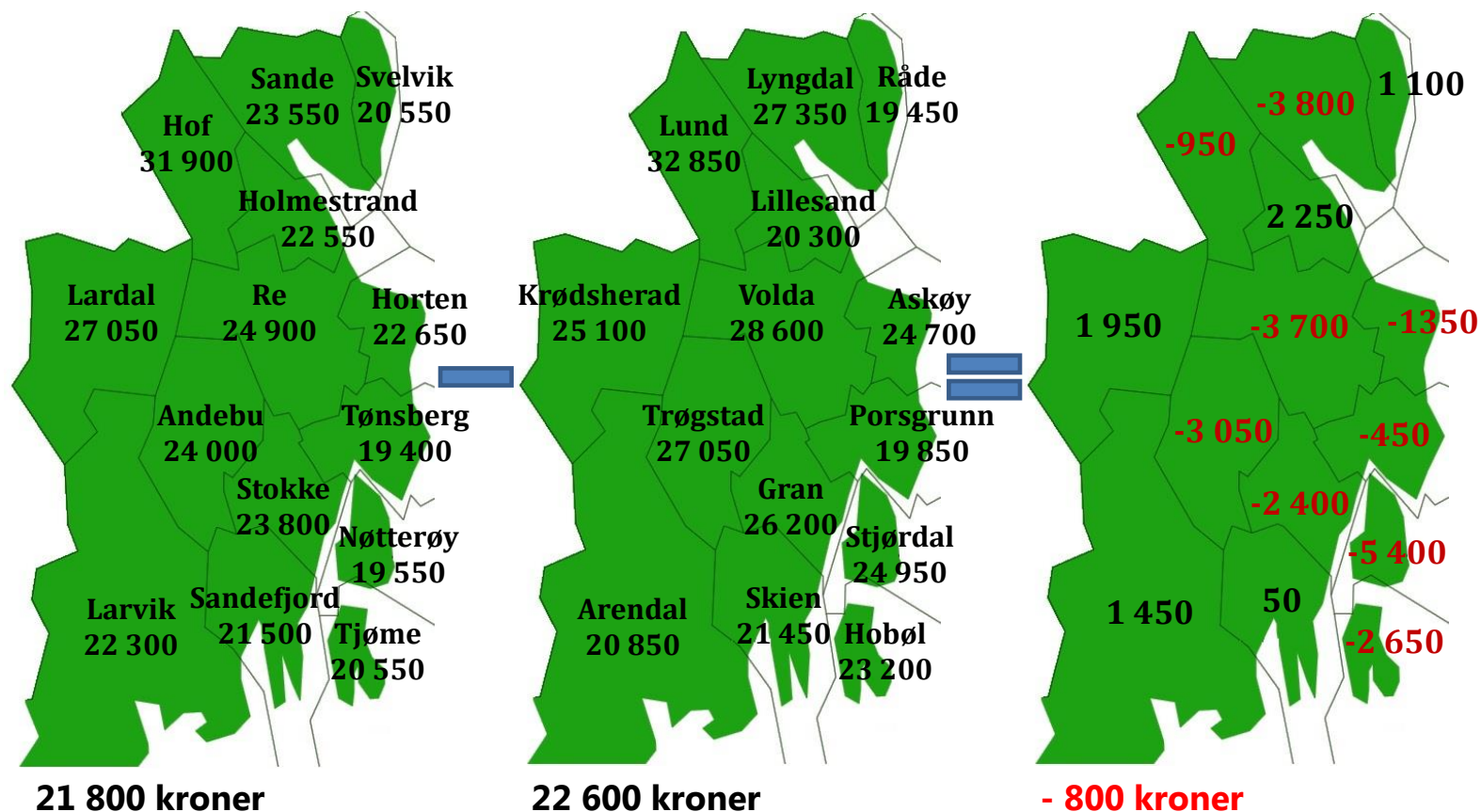
Kommunene i Vestfold kommer uheldig ut på flere områder

- De får mindre i rammetilskudd gjennom inntekt- og utgiftsutjevningen i inntektssystemet,
- de kvalifiserer ikke for å motta distriktstilskudd,
- bare to av de 14 kommunene i Vestfold kvalifiserer for å motta småkommunetilskudd, og
- de mottar ikke like mye i skjønnstilskudd som gjennomsnittskommunen.

Ikke bare et «Vestfoldproblem»

- Forskjeller skyldes sammensetningen av kommunene, ikke særbehandling
- Det finnes flere andre kommuner i samme situasjon (mellomstore kommuner som ikke kvalifiserer å motta distriktpolitiske tilskudd)
- Nasjonale politiske prioriteringer er hovedforklaringen

I forhold til sammenliknbare kommuner er ikke forskjellen så stor

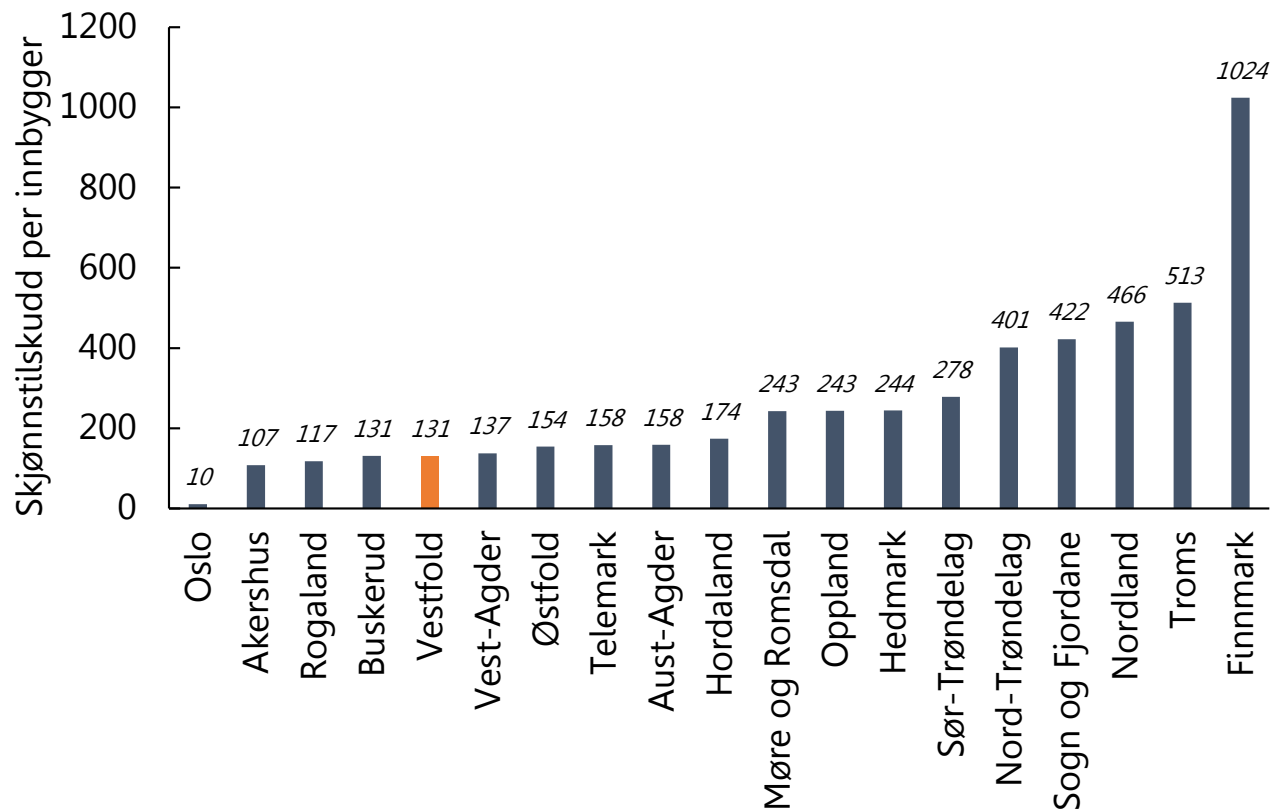

Alle tall målt i 2010-kroner per innbygger. Kilde: KOSTRA, beregnet av Vista Analyse

Aktuelle endringer innenfor gjeldende overføringssystem

- **Basisrammen i skjønnskuddet** fordeles ikke etter sin hensikt
- **Småkommunetilskuddet** bidrar til overkompensasjon for smådriftsulemper
- **Urbanitetskriteriet** i utgiftsutjevningen er lite treffsikkert
- **Inntektsutjevningens** ufullstendigheter svekker muligheten til å tilby likeverdige tjenester

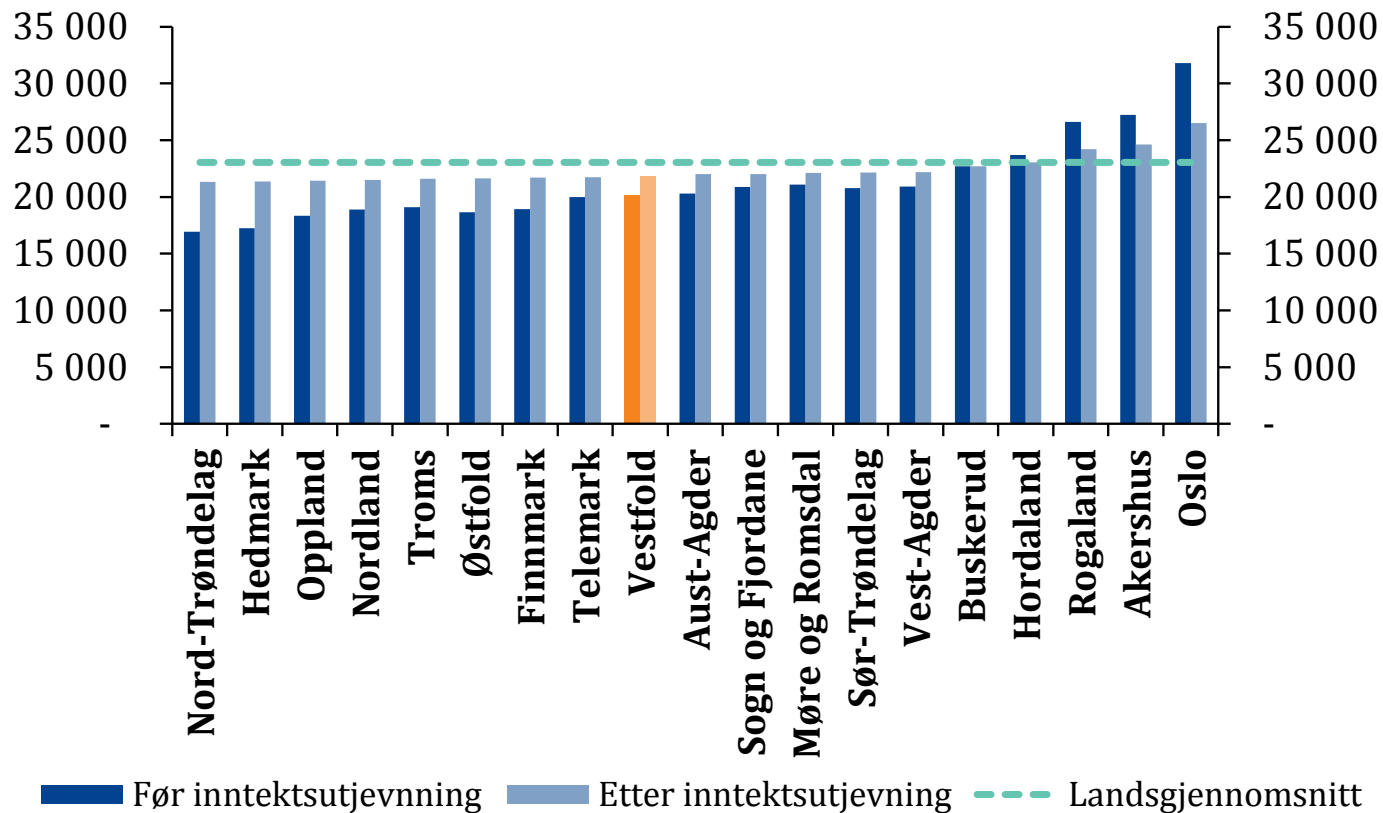
Basisrammen i skjønnstilskuddet fordeles ikke etter sin hensikt

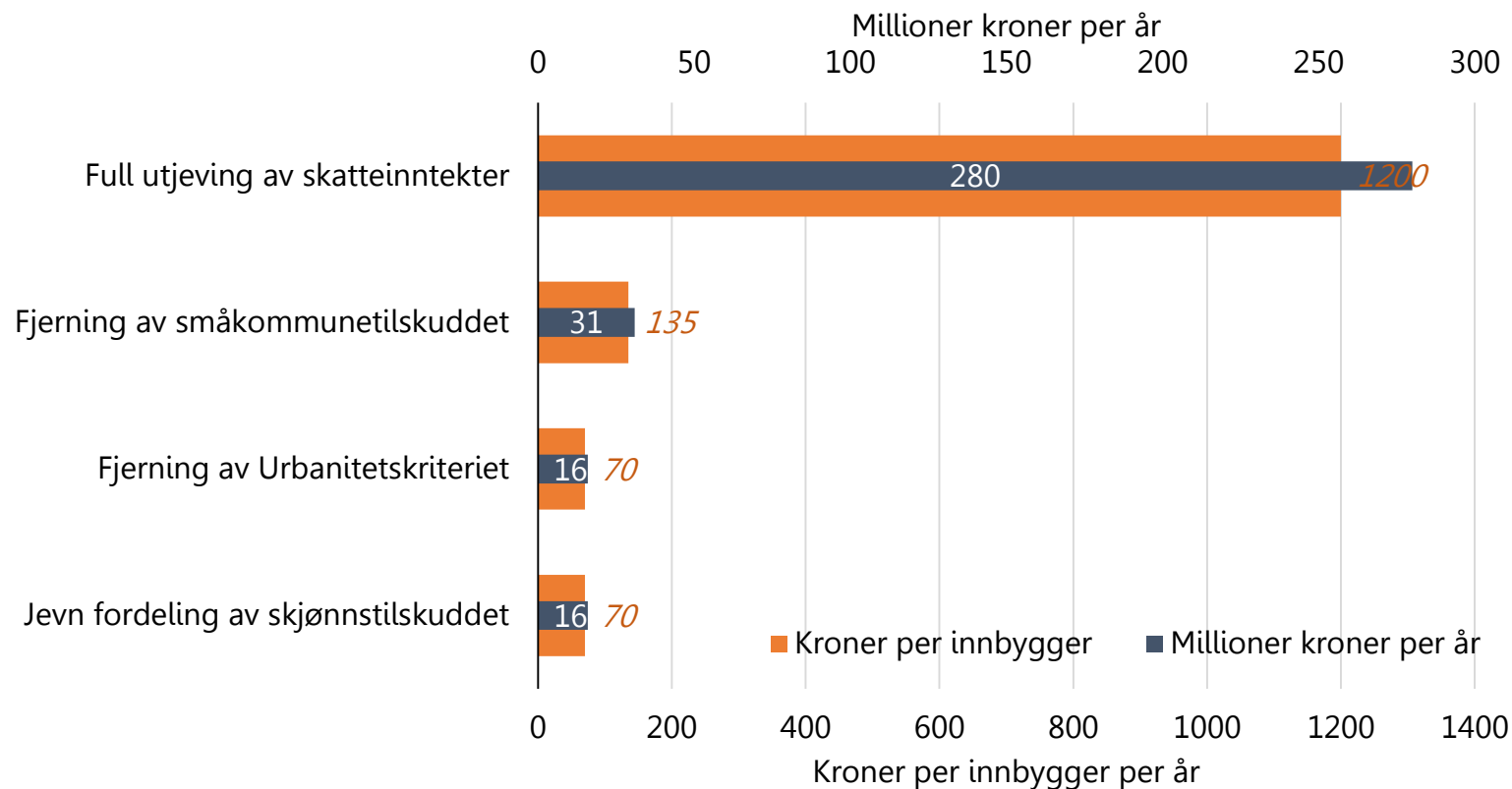
2014-fordeling

Inntektsutjevningens ufullstendigheter svekker muligheten til å tilby likeverdige tjenester

Norske primærkommuners skatteinntekter fra inntekt og formue, fylkesgjennomsnitt i 2010-kroner per innbygger

Alle foreslåtte endringer utløser 1475 kroner per innbygger mer i overføringer

Tilsvarende 63,6 millioner kroner mer til Sandefjord (største kommune).

Spørsmål?

Simen Pedersen

samfunnsøkonom

95 99 38 88

simen.pedersen@vista-analyse.no

Er du interessert i å vite mer kan rapporten lastes ned på Vistas nettside:

www.vista-analyse.no

Basisrammen i skjønnstilskuddet fordeles ikke etter sin hensikt 2

